

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מחטאת נעורים למשחקי בידות: האוטוביוגרפיה העברית - 17338

תאריך עדכון אחרון 18-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר תמר הס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Tamar.hess@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בקביעה מראש בדוא"ל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

תקופתנו הוגדרה כ"עידן האוטוביוגרפיה". הסיפר בגוף ראשון, חשיפה, וידויים וסיפורי חיים נפוצים בשיח התרבותי בכל רבדיו: ברשתות חברתיות, בלוגים, קומיקס, קולנוע וספרים "ממש". בשיעור זה נבחן את תולדות הכתיבה האוטוביוגרפית בספרות העברית החדשה ממחצית המאה ה-19 ועד היום. נלמד על כתבי-חיים בהקשרה של מסורת הווידוי האירופית, נעמוד על מאפייניהם וייחודם של כתבי חיים מסוגות שונות (מכתבים, יומנים, עדות) ונקרא אוטוביוגרפיות קנוניות, שוליות ופופולריות מן המסורת העברית ועד ימינו.

מטרות הקורס:

ראו לעיל ב"תיאור הקורס" ולהלן ב"תוצרי למידה".

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה סטודנטיות/ים יוכלו לזהות ולתאר את מאפייני הכתיבה האוטוביוגרפית לסוגותיה, על-פי גישות תיאורטיות מרכזיות. הן תוכלנה לזהות ולתאר את מאפייני הכתיבה האוטוביוגרפיה העברית החדשה לדורותיה; לזהות ולתאר את זיקותיה של הכתיבה האוטוביוגרפית העברית למסורות בספרות אוטוביוגרפית בהקשרה המערבי; לזהות ולתאר מגמות מרכזיות בכתיבת חיים עברית וישראלית ואת תולדותיהן.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: דיון, הגשת דוחות קריאה ותרגילים, הצגה בעל-פה בכיתה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. שורשים בספרות המערב: אוגוסטינוס
2. שורשים בספרות המערב II: רוסו
3. שורשים בספרות יהודית: מגליקל לשלמה מימון
4. הספרות העברית החדשה: אביעזר
5. חטאת נעורים: משה לייב ליליינבלום
6. זכרונות מהעליה הראשונה: יהודה ואסתר ראב
7. חלוציות והאוטוביוגרפיה העברית: שלמה צמח
8. קולות "פרטיים" מהעליה השניה (בוסל, כצנלסון-נשר ואחרות)
9. קולות "ציבוריים" מהעליה השניה (ינאית, פישמן-מימון ואחרות)
10. יומנים קבוצתיים מהעליה השלישית
11. מבט אחר על העליה השלישית: הניה פקלמן
12. יורם קניוק: פוסט מורטם

13. נתיבה בן יהודה: חזית, אשמה ו"עורף"
14. נתיבה בן יהודה: מגדר ומלחמה
15. אהרן אפלפלד: ממסות בגוף ראשון לסיפור חיים
16. האוטוביוגרפיה הפופולרית: בין שרה אנג'ל לרב ישראל מאיר לאו
17. חיים באר: הסיפור של האם בחבלים
18. חיים באר: הסיפור של האב בחבלים
19. נתן זך: מות אמי
20. יוסי סוכרי: אמיליה ומלח הארץ
21. נורית זרחי: משקי בדידות
22. רן כהן: סעיד
23. אילנה זפרן: סיפור ורוד
24. נגה אלבלך: האיש הזקן
25. דן צלקה: ספר האלף בית
26. יואל הופמן: קוריקולום ויטה
27. יעל נאמן: היינו העתיד
28. סיכום והשלמות

חומר חובה לקריאה:

1. מרדכי אהרן גינזבורג, אביעזר, ירושלים: מוסד ביאליק, 2009. קישור לקטלוג הספרייה
2. משה לייב ליליינבלום, חטאת נעורים, ירושלים: מוסד ביאליק, תש"ל. קישור לקטלוג הספרייה
3. יהודה ראב, התלם הראשון, ירושלים: תשמ"ח (מבחר במודל). קישור לקטלוג הספרייה.
4. אסתר ראב, כל הפרוזה, הוד השרון, אסטרוטלוג, 2001 (מבחר במודל). קישור לקטלוג הספרייה
5. שלמה צמח, שנה ראשונה (פרקים נבחרים במודל)
6. חנה כצנלסון נשר, חיותה בוסל, רחל ינאית בן-צבי ועדה פישמן מימון (מבחר מקורות באתר המודל).
7. מתוך "קהיליתנו" (מבחר באתר המודל)
8. הניה פקלמן, חיי פועלת בארץ (באתר המודל)
9. יורם קניוק, פוסט מורטם, תל-אביב, הקיבוץ המאוחד, 1992. קישור לקטלוג הספרייה
10. נתיבה בן יהודה, בין הספירות (פרקים נבחרים באתר המודל).
11. אהרן אפלפלד, סיפור חיים, ירושלים: כתר, 1999. קישור לקטלוג הספרייה
12. שרה אנג'ל, מלאך או שטן (קטעים באתר המודל)
13. ישראל מאיר לאו, אל תשלח ידך (קטעים באתר המודל)
14. חיים באר, חבלים, תל-אביב: עם עובד, 1998. קישור לאתר הספרייה
15. נתן זך, מות אמי, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 1998. קישור לקטלוג הספרייה
16. יוסי סוכרי, אמיליה ומלח הארץ, תל-אביב, בבל, 2002. קישור לקטלוג הספרייה
17. נורית זרחי, משחקי בדידות, תל-אביב: ידיעות אחרונות, 1999. קישור לקטלוג הספרייה
18. רן כהן, סעיד, בני ברק: ספרית פועלים והקיבוץ המאוחד, 2016. קישור לקטלוג הספרייה
19. אילנה זפרן, סיפור ורוד, תל-אביב: מפה, 2005. קישור לקטלוג הספרייה
20. נגה אלבלך, האיש הזקן, בני ברק: הקיבוץ המאוחד, 2018. קישור לקטלוג הספרייה
21. דן צלקה, ספר האלף-בית, תל-אביב: חרגול, 2003. קישור לקטלוג הספרייה.
22. יואל הופמן, קוריקולום ויטה, ירושלים: כתר, 2007. קישור לקטלוג הספרייה
23. יעל נאמן, היינו העתיד. תל-אביב: אחוזת בית, 2011. קישור לקטלוג הספרייה

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 55 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 10 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 15 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
20 %

מידע נוסף / הערות:

בשיעור זה נדון באוטוביוגרפיה שונה כמעט בכל שיעור. קריאת המקורות היא חובה ודורשת זמן. כדאי להערך לשיעור זה מראש. כדי להקל על כלכלת הזמן במהלך הסמסטר מומלץ לקרוא את הספרים הארוכים יותר מראש (למשל: "בין הספירות" מאת נתיבה בן-יהודה או "מלאך או שטן" מאת שרה אנג'ל). לא תדרשו לקרוא ספרות משנית. ספרות זו כלולה בקריאת הרשות בלבד. כותרות הספרים לקריאת חובה מופיעות ברשימת נושאי השיעורים. במהלך השנה תתבקשו לפי תור להציג בשיעורים במשך כ-5 דקות (בלבד!) את היוצר/ת הנדונה ואת ספרה. ניתן להמיר הצגה כזו בהצגה של מאמר תיאורטי או ביקורתי. תתבקשו להגיש יומן קריאה דו-שבועי ובו רשמי הקריאה שלכם באורך כפסקה, לפחות 6 פעמים בכל סמסטר. לקראת סוף סמסטר א' נדון מחדש ברשימת הקריאה של סמסטר ב ונוכל להתאים אותה לבקשותיכם. קריאה מהנה!